
چھاپ غلام محمد نور محمد

حورِ سنگلدیب

یعنے

16005

قصۂ یگانہ و فرخ فال
بزبان کشمیری

موسوم بہ

گلزارِ حقیقت

من تصنیف خواجہ لسہ خان صاحب سلام آبادی مصنف گل بکاولی
حسب فرمایش
غلام رسول خان و محمد صدیق خان صاحب نواب بازاری

غلام محمد نور محمد تاجران کتب

مہاراج رنبیر گنجبازار دو، مائسمہ بازار امیرا کدل سرینگر کشمیر نے
محمدی سٹیم پریس لاہور میں باہتمام ملک محمد شفیع پرنٹر چھپوا کر خود شایع کیا

الراقم نظام الدین

بسم اللہ الرحمن الرحیم

ثنا ذالتس دوہس رائس سزاوار | ہویدا یم صفاتک کرنہ اسرار
محبت گو تمس حسن حجازک | موثرہ عشق تسند گنجینہ رازک
دُر یکتا کڈن از درج وحدت | ظہورس منزانن دریای رحمت
شفیع المذنبین تس ناو تھاوُن | ایمنی مخزن وحدت بناوُن
زکر منا کرن تس خاصہ پیراو | بقرآن رحمۃ للعالمین ناو
شرف سوی نور سوزن دوان جہانن | بجر یاوُن زمین آسمانن
کرن اندر شب معراج برتر | دتن تس خلعت لولاک بر سر
غرض آسوس وچھن پانس ہنن پان | تمی مخفی خزانک کرنہ اعلان
سو نورک آئینہ زیبا بناوُن | ظہورک جامہ تمسی نال تراوُن
چھو وجہ اللہ تمی آئینکوی راز | ویبقیٰ روزہ وُن انجام وآغاز
ہو الاول ہو الآخر ہو الحی | ہو الباطن ہو الظاہر بہر شی
ہو الشاہد بہر کثرت خریدار | ہو المشہود از وحدت پدیدار
سو نور حق ظہورہ ہر دو عالم | منزہ از قیاس جملہ آدم
درودہ شو بہ تس عالیجنابس | حقیقتکس نوالبس آفتابس

درودہ پانسوزن فرقانہ عالی
تمس امت پناہس پیٹھ والی
عطا کر تس خدایس ژور گوہر
ابوبکر و عمر عثمان و حیدر
تمی سردارہ عجز ... ربک
تمی اسرار ... حق الیقینک

٢

تمن عالی ... شان ... محبت
... صلوات
غلامی کر ... اصحاب ...
تمامی ... پادن ...
خدایا ... ان درودن
شفاعت ... حضرت محمد
... رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم
... نورانی ... یا رسول اللہ
... یا رسول اللہ

تہکان حورہ و تلک سوزِ درُودہ جنتس اندر
پکان یاست وچھک نوبچ عماری یا رسول اللہؐ

لبِ شیرینہ چانے دراو قرآن حکم یزدانی
شبِ اسراہ بن گر انتظاری یا رسول اللہؐ

الم نشرح چھو آمُت بہرِ وصفِ قلب نورانی
قلم تُل قدرِ نک پروردگاری یا رسول اللہؐ

سورن یم مَن رآنی تم کرن دیدار وجہ اللہ
پرن صلوات تم لیل النہاری یا رسول اللہؐ

گران چھوس عجز و زاری پانن یاری اکِ نظر زاوُم
ہران چھوم اشک چون ابرِ بہاری یا رسول اللہؐ

زمین آسمانن منز چھی شاہی تہ سلطانی
تکین ولا مکانس تاجداری یا رسول اللہؐ

فداہ دربو چھوس مضطرِ خدا را ای شہِ محشر
مُدا چھوم امنس کر غمگساری یا رسول اللہؐ

گرامی از همه جنت نی
در شہوار جیلانی
بیا ای بلبل مضطر
چمن حاجت شده عالی کرم
شد از در دوانه و گوہر
برنت بازار جیلانی
گدا آمت فقیر بود
بنواتی رہبرس رشی کر
رشی غم ته فولی جیلانی
بنی دیدار جیلانی

در بیان منقبت حضرت غوث الثقلین رضی الله عنه ٥

دلا کر التجاء مشکل کشا دربار جیلانی
بالله دار الشفاء قبله نما سرکار جیلانی

ہمیں سی سو کشتیبان ہمس کیا غم چہواز طوفان
مریدی لا تخف فرمان خوش گفتار جیلانی

ہمین قرب خدا حاصل سپین از یک نگاه وصل
یمن واتوہی بگوش دل سر اسرار جیلانی

سو چہوی دون عالمن ہند شا فلک تابع ملک شیدا
زمینس آسمانس گاه چہواز انوار جیلانی

زحسن دلربائے من دل عالم گمت روشن
بہشت گو بلبلن گلشن وچہت گلزار جیلانی

وجود نازکی نوران تسلی کرنه مخمور رن
تمنا در جگر جون چہواز رخسار جیلانی

خداین سوز از قدرت عنایت مخزن رحمت

داستان در بیان آغاز کتاب
گلزار حقیقت
بیا ای ساقی میخانه راز

[illegible] پیمانه راز
عطا کن از کرم [illegible]
[illegible] ولدار
[illegible]
[illegible] روایت
کران راوی [illegible] بیان ره
[illegible] شہر [illegible]
[illegible] و [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

بهلي در تاب ۽ تب از بهر فرزند
خدايا راج چانوي سارني تاج
ته جهوي معلوم ساروي بيان تو احوال
هه چهو منهه نور ديده جهوس طپيده
مسبب سارفي سهند جهو کا آهي
بگريه آويا مت شاه والا
سيون پيدا فقير اه نيک کردار
اتهس کت عاصه خرقاه خاصه زر
برخ تابان سوزن نور کي رشته
سيون از غيب سعي بي ريا پيدا
بدست بادشاه تم سيب تنها ون
ارهن گڙه محله خانه چانو پانه
به کهت باهم کرن گڙه تازه الفت
به بونت پادشاهس دل اسين شاد

گران آسو آرزو ها از خداوند
ته کن شاه گدا ساري جهه محتاج
بوجهوس مضطر کرم خوشتر هه في الحال
عطا کرتم هه پور برگزيده
سبب کرم سهاه جهوس در ملاهي
دعا سپنس قبول از حق تعالیٰ
به نزد وشته خرامان ته او درباره
کلاه فقر بر سر بره منور
بهشته آسوزن درامت فرشته
بکف هت سيب با صد زيب دلخواه
عرض مطلب تمس في الحال باون
تمس حرمي ته دن ليس جهي يگانه
زخلوت نيره تن رانه محبت
روانه گو نبوهي خانه آباد

وتن شخص بدست سان جرمن ازو ود
تهين جي چپ جا پر ازمينا نه هو شنود
سي نيون پت شاه اوداز صدف وندو
چيو پاره چپاروه لسن جي جنس ڏني جهنبيد
هيو فرزند نبيه پري وتنيه صاف سنبيد
ڪي سمجهه سبب يا مت سنعو پيو ڪڻاندو ونن
تهنجو يا مت سعو پيو ڊاشاس اکري ونن
تعنن بادشاس ڊياني
ڇيري لا آرزه ناو جي نڪرانه
يهاند مرسرن خان لي کانخراه
بدن سکين تهدراتي في الحال
ڪرن جيرات وهرخ خالق خوشي
نهون نس ناو ڦيدو حاضر ڪربا
پهن تهير وان حاضر نبيب پرواد
وڃيو اقبال سعيد نبيب پرواد

وڃيو طالع تمس اختر شناسو
فضيحوت تعبير روشن بيا سو
وناک ته تس طالع جهو بهتر
زانکه زد سهماه اقبال به تسه
ويکين جهاده بيامت چاره ساله
ويچي تصوير زيبا اندران حال
... دل بستني ... قشر سو تصوير

بمکتب کرکهه هالکستان هوا
بشش ساله سو يامت و اولاد
وچين گڙه نه پيرزاده تصوير
نگهبان بادشاهن کي مقرر
ابس تصوير بهاون تخت
کرو بتر بيت ها اندين ڪار
مشغس عشرت لکي دردوام جهيجي
... دل

چھینش یوح بسیمین مطلع انوار
چھپھو ظلماتس منز آب حیوان
سنہ ہم مو یس اندرتس تابان
جرت تحتہ زرین طاقین برابر
بسرتس موی عنبر بو معطر
[illegible]
وچھن دو شیرہ وچھی توتی برچھی
وچھن شکاہ منقش و [illegible]
ازا بجھ تٲن [illegible]

بچشم عاشقان دہر منظور
جہانس [illegible] جادو قاتل دل
جہان ساری کرن از غمزہ بسمل
کران غارت نگاہ چشم مخمور
ہران زگس چمن ہر موز تلان دور

وزیرس ہمعصرتس آسو فرزند — دپان تس ناو جعفر کیاہ ہنرمند
گرک ہمدرس شاہزادس سوہمراہ — بروز وشب پرک تعلیم یکجا
تمن باہم سپدو اراہ محبت — شفقت دانہ روز کنہ تفاوت
گژھان آسی جنگل تم شکارن — بہارن زہ سو نجہ ماران لالہ زارن
سپن آدا بعشرت چارہ دہ سال — بدین منوال فرخ فال خوشحال
وَنے فی ور ازل آسان چھو تقدیر — بنان کر چارہ تت از روی تدبیر
دو یہ اکہ ژاو اندر محلہ خانہ — زبخت خویش واراہ شادمانہ
کوٹھاہ اکہ تم مقفل ڈیوٹ ناگاہ — نگہبان تت کوٹھس خوش وکنہ راہ
پرژہن تس یت کوٹھس اندر چھو کیا راز — موز رَیت بَرہ ہاوُم حال اعجاز
گرُس تمہ عرض ای شاہ دلآرا — بوچھس ہیت راچھہ از حکم شہنشاہ
چھہ ہیت اندر عجائب نقش زیبا — حریرن پٹ لکھت تصویر دلخواہ
ازان پیس ہاوُنس یہ موزہ راوت — یہ صندوقن اندر بندا آسو تھاوت
تُلت تھد ٹھاند کاغذ کڈ نہ بیرون — وچھن تصویرہ گوناگون مرہون

داستان در بیان عاشق شدن فرُخ فال بر تصویرہ

[illegible]

بحلقہ نالِ تراوت محنتہ ما لہ
نسز گردن وچھت گردن درازو
سیمن سینہ ثمرتت نارہ پستان
دو بازو یش بلورین صاف سیمین
کمر زاوِل سہاہ آول چھو واز تا لہ
چھہ گلدستن ہمتن دسوانہ لایق
بدن ہمتسہ سراپا لخنتہ نور
سہی قامت لسہ اندر اقامت
وچھت مفتون سپد شاہزادہ مجنون
دلِ شیدا گل یہ ولیس ٹلن سورہ
ووان نالہ کران فریاد ہی ہای
بو پروانہ زہ چھوک شمع شبستان
بو چھس معصوم وَتہ کینہ چھمنہ معلوم
یہ کم استادنی یہنہو نقش کرنم

وچھت زالہ لگان عاشق خیالہ
کلہ ٹن تراو مُت چھوی سراوازو
کمن سوز ندہ جانن سند چھو درمان
مرصع کرمتن دسوانہ تز ئین
سرین ہمتس وچھت نسرین نگونسار
حنا پاین بنا بر خون عاشق
ٹلِت کافور درامت جنتچ حورہ
وچھان یامت ہن بر پا قیامت
اچھو کرن خون ہاران ہیچھو چیچھون
شلہ واسن زہ لسُن ست عشقنوی ژورہ
ژٹ جامہ زسر تا پای برجای
زہ پروانہ ہہ کرنم سینہ بریان
چھوکیاہ چینس اندر یاکشور روم
ہہ ازہ آتش سراسر سینہ برنم

بلبل کرن گریه جمان
بستانه ها و سے
پاچهو در
سواد فال زیبا
زلفی همسر
برو نک
خار زن چینی انزر
کرن بخت تها و سے
لکی یاری مد نوار ک
فی زاری بهمن یار ک
دسته عشقش نازه
مه گو یک تها و ن
وجس تم سرور زاد و ن
هتوم ناگوش فریا و ن
دل و جان یاری پاو ن
کرنی قربانه ها و سے

سپین غمناک تزاون زوره تم باک
ولو معشوقه عشقن کرسه فلوا
زلف چاچی کمند کشور دل
در آن حالت کران گونا ئه زار

کرن هی ها ی لائین پان بر خاک
بو چاچی ذوقه نیری مست و شیدا
نگس در دام هو کلن میا نو مشکل
پران شو فک غزل در عشق دلدار

دربیان غزل خواندن فرخ فال در عشق یگانه

زلفت دل هت هه گو دلبر
مرت نیر منه زاه سوی شر
زبر قع روی تن ها و ن
جهان ساروی پتهر تزاون
زچشم زرس جاد و
سمن منز جنگلن یک سو
دوان یله گرای چهوم دوران
کران قابو بها دو ن
وچهان نین حسنه باغس گل

کرت دیوانه ها و سے
ونت کس زانه ها و سے
بجان و دل شره تها و ن
زیک اعلانه ها و سے
رمن ڈیشت برمان آ ها بو
رٹن ویرانه ها و سے
نوان چهوی ثوره دل جورن
بتر کستانه ها و سے
بو شهمارتس کا گل

پر یاده انترکاری
اندرند پی ی
کس اندر مد مستی ی
وبیل اندر خانه او
خلوت خانه
مبتلا به
فراچپیوس مدولب
دیم ورد ورد
بیم پامست جانانه او

واقف شدن بادشاه
حال فرخ فال نصیحت
او را
ان گرد

سو ابا طلن جهو پيشيدو نتن فدا
سو الطا عيان ڪئي سندو جمه پان
ارمي سوچڪا وس نم ڪر محبوب واون
ٻيشن صورتان ڪري ڪر نقطه ٻه جمه وارون
رڪوئي انهي ٻه اسم عشقي پيا ويري ڪالان
سو اسم شفق ٻه ڀو جهو ٻيا نقش خيال ڪي
ٻه سلوڪ صنعت پيا ڪنهن جهونجي ڪي سر ڏو اڪبار
نه انرنه ٻقشان سو ميلاون
خبر سفرت نيد سعيد نها ون
ٿيو ابوالمومنين سعيد بيت المحرم
ڪيهان ڪيهن سعيدت سيرا زاو
سو نو دوڪوشن سوڪيدران
امي عاشق انهي صورت پيئي
نبريت و ڪيشي انو حبيد سيو

بجلدي آ ولاران پان ماران
تلن تهنجي چهره رٽوني سيت سينس
ته جيگر گوشه ڪم سنه روشنناوڪ
ڪوه لوگهم ته زاله مه مشا له
ته تختس ٻهنه تهاوي پٺه سرن تاج
ته نقشس ٻه ڪرت دل لبسته پانس
خبر ڪم نقش ڪرت جهوي خيالي
اچن هند نور جهو هم ته ي ٻها دوره
ديڇن تم توره فيرت بابه ميانے
هيم نقش جهه ڪرت منزولسن جاے
ٻه نقشس نش لبوم نقاشنه سندپي
مجازس ٻڏا ول عشقس جهو آغازه
اگرنن آسه هي نه نقش صورت
په صورت احسن التقويم ڪرني

وڇن تم نور ديده خون هاران
بشفقت بوسه ڪري نش جبينس
نهره هنده پوشه ڪم برخاک زاوڪ
لست بوهيس لبست چاني خياله
جهو چانوي براج روزي ملک محتاج
په چها لازم ڪرن تدبير دانس
زبر چها دل ڪرن ات ٻٽ اوبالي
ڪرت مسرورن ڪيا جهوي ته منظوره
ته بيشڪ قبله جهو هم ڪعبه ميانے
په ڪرنيرم نبر افسوس هي ها ي
بوڪتو تزاون سو واٿ جهوم بهرشي
نيازس نيره آخر گوهر رازه
عيان ڪرنيره زاه مغز حقيقت
سو وحدت نن بشڪل ميم ڪرني

هم دل فلو انگشت ڪري ي زاه
وڇي تم توره فيرت اي شهنشاه
ته ڪريم ٻها رس لو ڪه چاره س
ٻه بن ظالم مه ذرمز عشقه نارس
بلسي شاه زوارت ٻه دوارتان
ظلوما ٻه جهولا آرو قرنيم ان
ابا فلو ڪري ازبانه
هم ٿيو مشڪل

نس ديرجبهٰ ٿا وانرز ڪمڪن لنس
دين فحبت رت تونيستا نس
ته بوزت وڇنه بابن اي ڪاڪوشن
اند ا بوي ته ميانوي طاقت
ته جهو ڪ معصوم ته ڪيهنه ٻزاره
جهو عشقن ڪرده نو ده واره جڏاره
ڪرده جهو ده سالي مبتلا دل

کران آسوس هین کن جهد بسیار
تلان یله نار عشقن در جگر جوش
کرن تدبیر با تقدیر کرمان
اجازت دم نه سوی چیم چان هنت
بو نیری دره ده عشقنه پرده بیرون
بوژه هارن یاره هر شوهر وگامن
به بوزت گو شهنشاه سخت دلگیر
اجازت چهوی مهر غم ره روز خورم

چهوه نه دره عشق عقل و هوش در کار ه
وزان تت منز خساه زن فکرت و هوش
چهه کم دانا گژهن از عشق نادان
بره حاجت چهومنه تخت و تاج وحشمت
وچهن لیلانه لاگس مثل مجنون
سوئی ڈلیش درمی بو چاک جامن
دپن تس ئی ژه آسوی اصل تقدیر
انن دلبر هین ژه هارت زعالم

دربیان مراجعت نمودن فرخ فال بهمراهی وزیر خود با تلاش دلبر خود

بیتوی بوزت سپن شهزاده دلشاد
از انجمله سو جعفر آسو غمخوار
کرن عزم سفر با یاره همراه
کمر بسته سپن از هوشیاری
مع القصه مسافر داری خورسند

رفیقن دوستن داوُن تئوی ناد
وچهن یله یار در غم گو گرفتار
اکس اک آس تم غمخوار و دلخواه
دتن تم ماجه مالس زخم کاری
توکّل کرکهه بر ذات خداوند

بیتوی شاه روز و کرو تا صبح آرام
پی ای شهر گو جعفر روانه
تحقیق نصویر بگاه
بتی ته هتون شهزاده مستور
هتهن بیت الصنم وچهه جای معمور
به تنهائی دران منزل نشسته
پوشیده کرن دروازه بسته
تت اندر کرمو ڈوکر سر انجام
دره دیوار تمئی آس ره تگین
تو آسوی بتکده مغفوظ سنگین
بجخوت وچهوتو تگین رکانه
پکان شهری اکس تم وات ناگاه
چوان دون قضیه جانن منز هانن
هاتوان پی شهر وگامن ره گن تن

10

یمی پارس زشب پامست واو سحر
بر بسن پاس رفیقن صدا سحر
سپن تیتین شهزاده دو دو پیران
دونا ست جانبا شادی یاران
حجاعشن سر ان دو دوان کاف
ترس سجده پیانی برنن بوکس
دیایس تس ... الشب ... جبیب
... پتح والعباس لغو راود
... العنان ... ... دونا جنان
... ...
الغرض ... بیه ... سلطان
... بیتی ... چاپن ... یاران
... ...

بحیرت پیو ازین بیہودہ گفتارہ
وِتھ ووسنہ گفتگوی وزد طرار
اوّل دیوار سنگین تھٔد چھو بالا
دوم آسن نگہبان گرد خانہ
بدین نجم آسو فرخ فال درحال
بہ پیش بُت تھوک با تخت زرین
ونکٔ سجدہ دوبارہ پٹھ زمینس
پس بُت شاہزادن کرکھ آ لو
دلی بیرون نبر ساری بیکبارہ
سپین تم تہ ور بوزت شاد و مسرورہ
کرُن از پانہ حکم عادلانہ
ہماندم درایہ بیرون تہ ورساری
بکف تُج تیغ شہزادن پُرا زکین
نبر یم آسی دزوانِ دلاورہ

دپُن یارب پناہ از شرِّ کفّارہ
انن کِتھہ پاٹھ وخت پیو دشوار
کھسُن تت پٹھ اتھٔ اندر محالا
بگردش پہرہ در فیران شبانہ
کری حاضر تمو خورشید تمثال
سہ ماہ چاردہ با جاہ و تمکین
کروکھ وَن ہمیں زہرہ جبینس
تھٔد نذرانہ پژ منظور از گو
اَژن توہہ منز اکھاہ از بہر اینکاہ
مہادیون کری خیرات منظورہ
یہوی گو نیک کاہن ہند نشانہ
اکھاہ سوزگ اندر با ہوشیاری
کرت گشتہ تھہر ژاوُن سو بیدین
دیکھ تامت بلیس کن اَژہ ژہ اندرہ

11

کران گیہ گفتگو تم پیانہ وانی
عجب شیرین بیانی در فشانی
بانخجم تا لطف غیر امکان
بخوت فانہ روزن چھیرینش پان
بیتی پا ہین پیس فرخوارن وشوی
بیک جابر سر بیک تخت تم پی
بہ بہوتی پیس تم دوش باد وشی
ھتون سینہ بسینہ مست و مدہوشی
نیانیہ پیانو روزن چمک و نان کی
ویتی تم تشاہزادون پورہ ای ماہ
ونڈی پو سر پین چھو ہم زہ و نخواہ
عجی پو زم تہ روزم تا نخرگاہ
ھتون احسان نی عالم پنا ہس
پہیت وستار میان قبلہ گاہس

لگی پاری کرم یاری ورین حال
ونت فی سی تجنہ باتخت بر سر
بلہ نزدیک صحنس واتہ ناون
فلایاہ تہنڈو جہڑن مانند کہسار
کرن تم التجا پنہ نس خدایس
زسر والن عمامہ اندران کو
بدیگر سو اتہس منزر ٹنہ دستار
تہی پاٹ واتناون تا بخانہ
بہمت ڈیشتہن گیہ شادو مسرور
دعا کرنس خدا تہو نی سلامت
دپش شاہن ہہ دم رخصت بوبیزہ
دپش نمہ تورہ فیرت ای برادر
تلت تکلیف و سختی میانہ باپت
بہمت ژی دوبارہ زندہ کرہس

ہہ رچھتم سیر روزی پورا اقبال
نین تم سیت پانس مثل خواہر
در انجام پتہر از دوش نہاون
سپن عاجز وچہیت شہزادہ بسیار
بقدرت وت ہہ ہاوم یت قلایس
گنڈن تختس بمضبوطی زیکسو
ازان پس بر توکل کہتو بدیوار
تہون پنہ نس کو ہس منز شادمانہ
ژ جس زردی تہ پیدا گو ہمنس نورہ
سٹہاہ ممنون کرہس تا قیامت
بو فرش خوابگہ گنہ جایہ شیرہ
بو کر زاوت شبس آرام ژی کر
مرت کر زاہ مشم ہہ چان شفقت
ہہ منت تہاو تہم شرمندہ کرہس

صبح سپن وسیلہ وارہ پیوپاف
پیہ پتر ووی عمیتن [illegible] تشن
صبح بلہ روزنہ وارہ [illegible] پچھن
سن کرنہ [illegible] افسانہ
وچھ س کہ موتیپ [illegible] کلا باہ

نزد باغ وبن [illegible] پریشان ان
وچھن پتی ہہ [illegible] مشکل [illegible] تقدیر
[illegible] بنا رب ہہ ژی ہین حال سلطان
[illegible] ساری سوی اندرین ان
[illegible] اندرین کال [illegible]

سپُن ناظر سہاہ پُر خشم ظاہر
بسختی دست و پالس کرہ بستہ
ہتس دِن ناظرن سخت تازیانہ
صدائی گریہ گو در گوش دختر
دپُن لس ناظرس وَل اتہہ تراوُن
بوچہین چاکر یہ چہوی سردار میانوے
دوان ناحق امِس کت چہوک ترہ تکلیف
دپُس تم ناظرن ای م حنت بدکار
یاین شوخی ترہ تراوُت ننگ و ناموس
قبیلہ کرانو سارُہی مندہ چہاوت
اتُ ترِی یار ترہارت کرتہہ بدکار
ترہ چہک بی شرم کنہہ چہینہ نجاتِ
وتِ نِی گڈ نہ شہزادہ بخواری
تہوُن مخفی سو یوسف نن تر زندان

بشہزادہ وچہوُن از چشم قاہر
سپُن بیدار شہ در خواب خفتہ
کرُن ہی ہای از رنج ہنا نہ
سپُن آشفتہ خاطر سخت مضطر
ترہ گنڈ موترُس بقرتش تازہاد ون
بہوی شفق بہوی غمخوار میانوے
ونی گیتا استد تعریف و توصیف
ونان کیاہ چنین چہک بیہودہ گفتار
کرُت نام پدر گم تہ انُت کوس
ہِن سر بازرن منز باگ تراوت
سپُن خوار و خجل رسوا تہ لاچار
کران بیہودہ غیرت چہک جہالت
کران آسوی سہاہ فریاد و زاری
وزان لس گو خبر ست پیش سلطان

بیگہ پیاوُن ہس کرنہ فریاد
کرای سلطان عالم داد و بیداد
بوزسس پاٹ اندر خواب راحت
بہ تخانہ نش شور و زخلوت
نمی دزدوان برکیت شان بدکار
کری آم ترٛاوُن کشتہ یکبار
سو بتخانہ بزن از خون کافر
چھو واقع تیر بہ تحقیق زنی کر
انت ام نوزہ ہیناوی کہ مکار
ہمت گیر تحت نم زندہ
بارور چھوم تہ سر چھس یو خواہ
گواہ ست چھوم خدا اللہ اکبر
کرو ظلم اینی چھوم ترہ رخصت
ہم ہرگز ترٛاوہ از دوی شفقت

١٣

دوئی ذات زړین کامین لوئی فضل
پہوی مضمون چهوډ قرآن حکمی
زند خود سوہناوں لہ سر لحت
لحت بنگ پراوں سواز لحت
نہایت کرسہ ش ہن مہربانی
ثبوت احسان پہ ټت زنی شرم پہانی
رہ کړت ہی بوہناوی تاج لہ سر
دئی لحت وحکومت خلعت زر
پہ وحدت بنگ لحتر ہناوئی جفت
ودی دیو گراسمایہ ژړه بہ بفت
رہ ونم چهوک بہانی کت پہ پارس
گرشس نہ گرنو چهوی شکارس کاپہ بار سر
دیں نم توره فیرت ای جہانداره
بوگرت درد عشق چهوس گرفتار

دران حالت سپید بیہوش زخواب
صبح سپین بوآسس مست ومدہوش
وچهوم شہزاده ژړزاری کړن آسو
کړامس زازه پاره واره واره
نه بوزن از جہالت عجزوزاری
بوآیس پانه لاران چهوک ژره عال
یه بوزت پادشه حیران سہاگو
کړن راہی سپاہان سوے بتخان
بحکم پادشاه داد گستر
سپین پامت نمن احوال تحقیق
ازان پس ناظرس نم کړنه فرمان
کړن حاضیر اندر خدمت شاه
کړس شاہن نظر از پای تا سر
دلاسا کړسه واراه بادشاہن

خبر کہنه روزنه از حفظ آداب
ہمہ گو آواز گریه تام در گوش
به تہمت بسته کړمت ناظرن آسو
اہمس دل سنگ خاره پرُ شراره
کڈن بیرون کړن بسته بخواری
کړو از مہربانی خوش تسند دل
ازین حرکت سو اندر حیرتس پیو
کړو تحقیق ساروی راز پنہان
کړو تفتیش از حالات کافر
ونک ده باشاہس کړنه تصدیق
کړن حاضیر ملازم اندرین آن
وچهت سلطان سپید لشادواره
وچهن تابان برخ چون مهر انور
بہر جا آسه عزت نیک خواہن

بوچهس فرزند سلطان از نصیب
یه عشق وادشاوی کا سخت اسیب
نمی بیروان کرُس از خانه ناه
نمی عشق بہ
یه نیبوواتن نمی بادشاہی
نیاری کا نتر نتر ازوم بلا ہی
تعویذ ازیس انده

چوپاری کا نکو سنہ زاری دنجاه
یه ریس بیه ویچهوم تعویذ پیه آراه
حسہ پیدیس چهیه بالتعویذ مشتلا دل
سہ نقش چهوکرمت مجبران باید مسکل
مہ سن میا لعزی کا ہمراه ساز خصلت
بوان باد رید بیس هم ابس ابکار خصلت
قنقاه پیس ابس وابس باما لحمیرا دوارام
سکان انیں و لید باندان انید ازم
جهیچ بلیل ورائید اندام

مع القصه درین شهر نکو تره
بو در تبخانه رو دش جای تنها
سو گو اندر تلاش نقش ماموره
ونن نس ماجرا سار وی هماندم
یه بوزت گو شهنشاه شاد و مسرور
ته کر اظهار چهوی کیا چیز درکار
دپش شاهزادنی ای شاه عالم
شهن کرکو ٹوالس حکم فی الحال
هماندم کو ٹوالن کرنه حاضیر
وچهت تم اک اکس گی شاد خوستر
کرک شادی سهاه تراوک نه دل غم
گذارت کیو زته کالاه بافراغت
دپک تم توره فیرت میا نو بوزه
سشهزاده ونن ای نیک سیرت

بدین شب وات ڈیره دتو ممندر
سو جعفر باریس آسوی مه همراه
بوره دش تنکدس منز باگ مستو
سوازه حالات مخفی کرنه محرم
کرن نس مرحبا چهوک ته ی بهادر
دمی یکباره چهوس چانو مددگار
گرته هم جعفر بوره وزی شاد و خورم
انن ته هاندٹ سو جعفر نیک افعال
سو جعفر آسو بهر یاره دلگیر
ونس احوال شهزادن سراسر
ونان قصه اکس اک آسه باهم
ونک نس پادشاهس ون رخصت دره
یه غم تراوته ون بیت شایه ووزو
نه گژه فلواته نقش صورتس پت

گگت فرزانه هی دیوانه بالکل
چو بلبل در تلاش گلشن گل
هوا ان ئی و لقرار سی منز بهار سی
دوان ون هر طرف نس باله بار سی
کران زاری چهو دوه اندر نگاه یو
برشت و کوه پیار از اندوه دوان ژبوه
ژ پادشاه هت و سترتان
رخصت گرفتن شاهزاده
روانه گی شهزاد و خوشنود
مع القصه هنگ رخصت بنتن ود
یوته هاندن بارینه نوی از محبت
و بیکن چهوم مه خلعت و هم رخصت
جرت وامان مه از لعل بدخشان
کرت احسان مهیت ای شاه شاهان

١٥

خدا اثری کا نیهاوی داقبال جاوید
ته چهو یکر جهون شیرن ابرن جمشید
بوچهو بکمت نوکراه سروردته میانوی
لوچهو سن چاک سه چهو ابرن تاینه چاینوی
بجشمت چهوک ته داکستند و
و بیک شمت اردنی ای
دوان چهو ... س کمال سا بیدلال سا
بغیر جایه ... اپ لکنه ... والا سای جان بار
چهوی ... انعد زجعه ... و ... ی
ونی شای تی ینین و ... جعو ... زینب و ف
کرک پدوی نازه بر من مهر بانی

خودی بگذار از ظلمت جدا شو
بیا ای عاشق غمگین فدا شو
نگوی زار سوزن مثل غزال
اتی حال گران فریاد و نال
ټهی بنوره پرران زړی هر نزول
زه زالت بره گر لتی بو سول
فولی گلزار و لیشت چانو پیرار
بنی بیمار پیدا وک هه دیدار

در بیان رسیدن شاهزاده در شهر اوجین و انتظام مکان داری نمودن

بگوید راوی دیرینه اخبار
چو جعفر دید حال عاشق زار

۱۶

[illegible]

گرگ طی هر مکانس وانه دانه
سټهاه گی مبتلا اندر غم یار
چهو نار عشق سر تا پا گران سور
نه تهاوان میل شاهی تاجداران
بمیس گر عشقه نارن سینه بریان
بمیس درد دل سنت گو عشقو تیر
سو شهزاده سپن واراه پریشان
هه د تو نم ز ور عشقن سور کرنم
بو ماری پان هاری خون دیده
وینس زاری لگی پاری نگاره
هه ونتم چهوک ژه کت خلوت کانس
وجیت یامت تهون درد کهټت بو
جفا سپدوم وفا چهو بینه ژه اکثر
بدان زالت هه ناره دلقراره

لبو کنه کهنه لتسند نیب و نشانه
چهو سنگین مشکلاه هجر انکوی نار
نوان از خانمان شاهن گذت دور
چهو نزاوان در تباهی شهسواران
نمن چهوی چشم دل هر لحظه گریان
نمس بیرون سو کرنیری بتدبیر
ونن لس جعفرس کن ای سخندان
نه آتش هه سراپا سینه برنم
بو جان بزار کهاری برگزیده
گلس خاره دنم در شن ژه واره
بو چهوس آشفته خاطر منز جهانس
ننه در جان ز ټت سینه ژټت بو
بو چهوس غمگین ژه چهوک دلشاد خوش
مدنواره ژه چهوی دل سنگ خاره

[illegible]

اُوجین تت ناوچون جنت سو معمور سیٔن سرور یامت وچھو کہ از دور
دتک ڈیرہ در آن شہر منوّر ہنوک وٕنُ دنو ہر جا بہر دلبر
بہر کوی و بہر بازار و خانہ وچھان یارس لبو کنہ کنہ نشانہ
نہ بوزک کینہ تس کنہ نام و پیغام سیٔن در دام غم شاہزادہ ناکام
در آخر پیو بجعفر مشورہ جان میان چار سو تم تراو دوکان
تحایف کیاہ انک رنگا بہ رنگین ز مصر و شام از اقصای ماچین
کرک تم جمع در دوکان یکدم ہنتک سودا کُنن دلشاد و خورّم
وزان پیس شہر دی کر کنہ اعلان وَنی ییٚڈ کانہ خبر از نقش جانان
و ہوٚنس لعل و گوہر مال و جوہر بیہ کینہ شراہیت وُ کالس آسہ اندر
تہ سارو ہی دِت کرونس جان نثاری لگو پارہ ہمتس از عجز و زاری
اگر کانہہ آسہ واقف صورتس پیٚہ وچھت نقشس و نی احوال مستور
کرت اعلان کِدک تصویر جانان مرت تہاوک لبِ دیوار دوکان
کسی باشد زجمع رہ بوزدان زعفران بادہ سوی اسرار پنہان
پکان ژورہ و ونو خلقت چھنہ سپان وچھان ہر یک سوی تصویر دیوار

بہ تاب بوزان چھنہ پیغام تمثال
تنیجی پاپچھن اوا گو واریاہ پیکال
کمی تم منکل صفت صورت شناسی
خبر بیتر نہ آیہ خنو فیاسی
وچھ سمہ واقف اگر سینہ اصل سیر
وچھان سائی اچھ ان نقش حسن سیر
ختمی نقش صورت
وچھی کیاہ زنن صورت
ہنس دل ویچھ معنی بجھور
سوکن بازی ریچھ جلوہ نور
ہمیس نہ ہیو وچھن توحید نور
عرض بیچھی درو دوکان دور
امن و آلکوی کارہ

۱۷

وچھک آدہ گنج مخفی زن زبا
صفاتک جامہ چھوی زیر کرت قدرت

داستان در بیان گریہ زاری کردن فرخ فال و غزل خواندن در فراق دلبر

سیٔن شہزادہ وارہ دل پریشان
دوی چھ جگر چھو خون ہاران
دوان ناز دہ پکھنا دوستزارہ
وچھک بارہ ہم گومت سینہ پارہ
بنی بوگیس چھو انہ در خواب
تہ و نو تم بنی عمر کچھوس بوناب
بو دراپس بنیب بوزتی زمانہ
بجی مصرس اندر چھانی بہانہ

رقم دلبر یو پهوس مضطر سهاه خسته جگر
سرفراز ... درگرت از جان و تن شیدای دل
... جان خلوت خانه زتی کیو منزل ماوای دل
... پن زتی قربان ہوشی کر یہک جانن سابو
... شاه عشق خیمه بو در کشور صحرای دل
... ماه خوبان راه سینه او بایترو نقنگ
... نی ژن ژرت شانه چالو انذر جای دل
... ہم گمی تو گوکانه آسہ چالوی لامکان
طره قلبس سو پسیدم ایره کو موسئی دل

تنه چهس یاره چالس انتظارس	یهک یوسوفه تراوک آب نارس
ژه نهاوت سوی زیبا زیر پرده	هر دل افسرده سپدهم چانه درده
ونن کاهنه چهومنه چاڭ بیب سغام	بجس در دام چهومنه صبر وآرام
گران گریه پران شوفک فسانه	ونان یارس سودردک داستانه

اَمی جالا گران قی یا دونا له
ره گومت زره سیقی چو لا له

دریان رسیدن پیک ... دی
نزد ایشان وا گمودن او را

غزل خواندن فرخ خاں ز فراق دلبر

دوره یاران شه وره نیوم گوہر زیبای دل
شوره پانه گوم زالت حوره سرتا پای دل
دذ هر جیگر از فراقت سذ گرکن اک نظر
تهذ تلم ای شاه خوبان بیدکرک سودائی دل
روز ساتهاه سوز عشق چهوم اندر جسم وجان
بوز موذرت سینه هاوی لذت نغمای دل
کس وئی بو حس هر نیوم یوسفن خوابس اندر
چهس زلیخا انتظارس کیاه ستانس سای دل
نور روبگ پر تواه اک نن ژه هاوت از نقاب

... سیدا او ... نیک ... واه
... بیده زه نور داه
... جهان ... بیده ... سدوار
مبارک ... خضر ... سپیار
نظرتن صورتش ... واد
سوی عاشقان ... بیداند
... صورت ...
... معلوم ... جعفر
صدا ای ... اوذ ... بیده
وتن جلدی ... بی ... بیده
پهلون ... ... پاره
صفن ... ... زنظیره
وتن ... ...
... ... نصیبه

دپس تم نیک بختن ای جگر گوش
ازین تصویر زیبا بود می نیب
چهه تت شهرس اندر سکین نه نانه
پری پیکر ستهاه پاکیزه گوهر
میانِ پهلوانی رستم وسام
یه شهزادی متن سلطان کشور
بصورت مهر تابان آن گل اندام
اول تت جایه وانن سخت دشوار
دوم بیدواته تتوکانه مرد عاقل
چوروی مرد را بینند انه دور
ونک یله پیر مردن حال تمثال
وزان پس پتر کرک تش عذر خواهی
کرت آزاد از رنج زمانه
خدا بر تر کرن رتو پایه چانوی

ولی اسرار مخفی روز با هوش
یه دختر چهی سته شهر سنگلدیب
ز مردان چهوینه انجا کهنه نشانه
همه دوشیزه و نادیده شوهر
کران تم شیر مردن بسته در دام
به تخت زر بهت مثل سکندر
یگانه در جهان مسند نکو نام
رهی پر خوف مشکل های بسیار
وحینت از تیغ کرس نیم بسمل
شوند آشفته بروی همچو زنبور
سپیدنه قال فرخ فال خوشحال
تهوت منت نه بخشت پادشاهی
ونت پیغام از حسن یگانه
تهون بر سر همیشه سایه چانوی

داستان در بیان روانه شدن فرخ فال مع جعفر از شهر اوجین

پکان گی پی ہوان ہر جا یہ چون باد
خرامان شاد دونوی سرو آزاد

زبعد مدتی از بخت بیدار
درختاه اک چھوک بالا بکوہسار

درختی بس بلند و شاخ برتر
بزیر آن اسنبالک جای بستر

سپن جعفر میان خواب یکبار
ولیکن رود فرخ فال بیدار

درختش آسو بر سر آشیانہ
زسیمرغ آس تت منز بچگانہ

برای آذقہ آن مرغ نیران
دو ہس در آشیانہ بچہ روزان

کلس تل ستہ بہت زفکر و غم آسو
کنن تامت صدای بچہ گان گوس

نظر تراون درختش شور و تہو کیاہ
کہسان تت پٹ وہن اک ماربدخواہ

سہاہ بد اژدره چون کوه پاره
دہانہ کن بہتس نیران شراره

برای خوردن آن بچہ گانہ
کلہ انو متن نکہہ با آشیانہ

زخوف جان تلوی بچو سہاہ شور
زوحشت و امتت تم بر لب گور

چو فرخ فال حال بچہ گان دید
تنش از ہیبت آن مار لرزید

کڈن شمشیر لاین نس بیکبار
کرن کشتہ بہتر تراون سیہ مار

وہت تم بچہ سپدی شاد و مسرور
بدل از شاہزاده رود مشکور

شہن یاد گشتہ کر یار سنگ
پہن در خواب پس نزدیک جعفر
بوقت خویش مرغ خوبصورت
زنو بچہ گان نو از سلامت
عزا با صد رضا پخچن کرن پیش
ولی بچہ سرا سر نفقہ خویش
اول غم بن گو دس تل کرزه معلوم
ای کر سانو تشمن خوار و معدوم
بجلدی کر امس حاجت روائی
ای از مار بد بخشن رہائی
سلامت ای عزا ہرگز بھوکر
سلامت یہ کرہن شاد و خوشتر
چو آن سیمرغ این احوال بشنید
فرو میرفت مار مرده را دید

فراوان پس عجب بمنزوش زاده
بہتیں یا یی اوی شکر اسپتا ده
چھپن سنو من پیش این بہ انتظار
ہپن تین کرن شہزاده بیدار
نخواب جعفر لالا یاد زن فال یا یہ
وہی ہانش من کر ہر سان خدایا
چون لا حول ای سلطان عالم
ولیکن غم ای سیده دل وقر جعفر سر
سہ نہ بشید ولی علام زخیره
ہیں جاتی حامی جا نوی زنو دو بیم
جعفر فرخ فال مرغ شنید
ہئ نہ جیراد جعفر پہن دیر
سن نس تین ہپن احوال اظہار
وتنا نس قصہ نصو بدلدار

وَنِتھ تَمی منتو زُرخصت ستاو یہ پانس
وفان سوی واتہ ونپس پشتہ پانس
وزیرِ بدن فرخ فال اوُن پتہ
سنگلدیپ
ازان پش پیچم سپاہ و دولتی روانہ
ہمت عنبر وارت رحت آزانہ
شبابِ دیوی اثر ادی کی ورن پٹھ آکلا را

بوچھوس فرزند سلطان سرندیب ۔ ولیکن چھوم گرتھُن شہر سنگلدیب
بہانہ گوم تصویر گُنث نہ ۔ زخانہ دراس از عشق یگانہ
کرُم مسرور بڈمنت مہ تہاوُم ۔ لبشہر ووست جلدیمَ اتناوُم
ونُس ہمتہ تورہ فیرتای جہاندار ۔ گرتھُن نتَ جایہ بالکل سخت دشوار
ولیکن چھِن بوزتھی نِش سخت مشکور ۔ ہمتَ تور برہا یدچھوم سفر دور
یہ کتَ بوزِتھ سو جعفر گرُ نہ بیدار ۔ ونُن تس حال سارے قصۂ مار
سو بوزِتھ گو نہایت شاد خورسند ۔ دتھُن سجدہ بدرگاہِ خداوند
ازان پِس دراس دونوی شادمانہ ۔ ولوک پانس ہمتو رخت زنانہ
پرَن پٹھ کہنت آ بمرغ فوئی ورہ ۔ تہتوی سیتھہ آسہ کو ہسن ٹہہت ہورہ
کرُن پرواز تم مانندِ شہبانہ ۔ ہین ہمراہ اندر منزل نا نہ
وچھُن اندر سفر بالا و نی شیب ۔ بیکدم واتناون در سنگلدیب
ہناہ شہرہ نبر تراون زمینس ۔ دتھُن شہزادسی بوسہ جبینس
کدُن تیراہ زپرو پونس رحیت تہاو ۔ یہی بلہ میانو حاجت نارسی ہاو
ہماندم بو یوان آسی ہوائی ۔ کران آسی تہنز حاجت روائی

ہمہ پکدم ژٹ اندر وزارت
یہ پیش خدمت میر صدارت
وزیراس کی نہ ناناہ خوشیانہ
صبور ناون نش زیرک تہ دانا
بشکل حُسن ہمچون حورِ بنہ
وزیر بادشاہ اندر سنگلدیپ
کرِن پانت بہن دون کن زنانہ

ہماہ بونتھ سپہر پنا کاہنہ تمانی
کرن اُس مطربی با خوشی پانی
زہر مطربی آسِتھ چھ اُسی بور
ونی شاہن کرای ہر فوئی زور
اکہ پانژھوہ نہ ژاہوکو تمہ زکار
پرژھُن ستو نکر و احوال اظہار
ونیا یبنی وچھن مثلِ ستارہ

روش پکهنا پوش دهتراوی"
آنخه پاین تل نر تراوی
نهاغ وحدت چهانوی جمال
وانخ بحران سینگ هاوی"
میمه قی یاره سوره چکه چاوی
دیم ارزن و ڈانگ پاتال
هایم مالر کره دونم باوی"
آفتاب تو سین گلشن چهاوی
خواب حیرت پیوم اشکال
آب عرفانه پتن بونا وی"
نر یادون بو فدا هتاوی
دز عشق چیوم نا هر حال
زه اثر هم کال زاراوی"

یره چیم خواهر امس نا سید چیوم نا و	ہہ پالنس دِ لپذیری نا و خوش آ و
چه دایم با همین فیران جهانس	چو باد صبح وا تان پرت مکانس
ولیکن یو زرا او صافِ حمیده	ازین ملک و ازین شهر گز بده
بهر جا بوز یو یچ نیک نامی	توی آمت چه انس بهر غلامی
صنوبر چون سراسر قصه بشنید	ز خوشنودی لبوئی مطربان دید
اشاره ها و نک آواز زا و د	مقام رقص از شهنازه ها و و
گډت سیتاره بیرون گډ که آواز	سپین مرغ هوا بسته ز پرواز
مقاما اک تلوک محمود و مسعود	به لحن دلکش و آواز دا و د

غزل خواندن فرخ فال و جعفر نزد صنوبر

کا وه یارس نکهنا گرا دی	آمه تا وی دز سو با ل
شاره سندر لا جنس دراوی	آمه تا وی دز سو با ل
وعده تهاوت یو رکر آوی	زیاده آسوم تمنند خیال
آد نگ یار ریو فا درادی	آمه تا وی دز سو با ل
گوش نهاو تم حال دل باوی	هوش بنو تهم گوس پا مال

صنوبر بیه نهایت شادی ذوق
صنوبر بر سر لعل و گوهر
عطا انعام کلن هیره بجا نه
ان رضی از غنج زیبا
تهون محفوظ انسن عیش و عشرت
وه بس در باره دل خلوت
ان اظهار ... شوق ... درد دل
[illegible]

زحال سطربابان نیک کردار
شہن بوزت ونۍ نس کُن بفرحت
ہماندم حکم بوزت دراو دستور
ژلوک غصہ لبوک ئژن گنج گوہر
بجلدی دراہ ہمرہ نس وزیرس
پکان تم واتہ اندر جای ہمور
سراپردہ وچھہک تراوت باجلال
ستاوہ دایہ نہ بردر کنیزہ
نہ پردہ ژای اندر جای عالی
درآخر واتہ پیش خدمت شاہ
بشکل حُسن زیبا مثل خورشید
جبین آئینہ انوار باری
کران یامت نگاہ چشم جادو
دوابرو تیغ زرین یا چہ محراب

کرن تم پادشہ پننوی خبردار
انوک جلدی کرِک حاضر خدمت
ونۍ سازندرن گیہ شاد مسرور
ملوک دل ہیچو گل از باد خوشتر
برای سجدہ شاہ ملک گیرس
وُچھک آن بارگہ نورٌ علیٰ نور
زآن حشمت جہان گومت چھو بالمال
کمر بستہ بحکمش خوش تمیزہ
وچھہک چشمو ظہور لااُوبالی
زنوراو وچھہک ہر سو مُت گاہ
بسرس تاج زر اقبال جاوید
چھہ کرمت صائغن گوہر نگاری
مران از غمزہ اندر چین چھہ آہو
چھہ اندر سجدہ کمر دلہابی تاب

شکن پرتھ ین فدا انس کسیت بلبل
وچھتھ ماہ فلک ژمنداہ تکل
دو زلف عنبرین بوی پردوی گلفام گچھ بنفشہ بام
جہان ساری دو پیشن پتھ چُن نیر دوان بیہیر اصلاحیم
الف بنی پیشن نحن در سفت سر وازا راو
گرامی ثمر
خبر بالا سو شتہ سر پہ چھوی سر بشتکاو
وچھتن ودہن خ خال و رحال
بچتن بو اچھن سو وچھ و اقبال
بجن تن پادشاہ جشمن ژٕ اقبال
وچھن پادشاہ پردہ از نقش تصویر
وچھن پادشاہ پردہ از تقدیر
لوبن سفر بحقیقت حال
لوبن پادشاہن و او قوتس
ازان پیچ پادشاہن یا حال
غمت اندر نکبینت یا حال

پادشاہن ہنونک و نوات کہ چھو مضمون
کروکھ وحشتن ژھوہ مثل مجنون
عرض کر مطرب و فتح نہادن
فدا سوی شہا سر نو نہادن
ژہ چھوک اندر جہان شاہ یگانہ
بلند اقبال چانوی جاودانہ
ولیکن فیر از تامت چھانس
وچھتن کونہ ہمت بخت و تاس
ہمھاہ ہنر تہ ژ جانو اقبال
ژہ تانی کونہ چھو نہ اندرین حال
نمی نو کھا بس اندر فکر و حیرت
بہ ہمت واریاہ بی صبر و طاقت
بہ بوزت پادشاہن و نو کہم از ناز
کیتو بن ژرہ زادو شوقہ آواز

شهنشه مطربن پرټ گوهر بان
بوی آن صنوبر کړه فرمان
نه هم مطرب نهوک درخانه قینی
یکی از هفته هر نشی آسوک کران مینی
وزیر ابیت بیرون درامه سرور
نزول اندیشه بجر انگ کړوک دور
مکرر بعد هفته امس یو ان
ممتنی شاهی بیگانی سجده بوان
وبیکن شاهزاده سخت بیتاب
برای وصل دلبر بی خور و خواب
پریشان هر دم اندین فرقت هانی
نه تاب وصل نه تاب جدائی
گذارت پیوره کالا اندرین حال
پسن لش شاهزادس سینه غربال

چو فرخ فال و جعفر آن شنیدند	دف و سیتاره را بیرون کشیدند
غزل شیرین پروک از شوق دلدار	کړوک یا مت تموبی پرده دیدار

غزل خواندن فرخ فال جعفر روبروی دلبر خود

شکر خدا ده دلبر از بی نقاب ډیو هم	ذکر دلک سو جوهر در آب و تاب ډیو هم
خوشبوی نازنینس مړه روی جبینس	لش بوی عنبرینس بوی گلاب ډیو هم
از یک نگاه دلبر گوخته هیا نو جگر	دل عشقه گرایه اندر مثل کباب ډیو هم
در پیچ زلف مشکین خال سیاه به تمکین	بر تخت چین ماچین حسنک نواب ډیو هم
ای غمگسار جانی در جام جاودانی	در جوش من رآنی سوز رباب ډیو هم
وارث چهوا آسمان سالک سعه راز ازان	مالک هم دو جهان عالیجناب ډیو هم
کمه نوره گو هوید امه رحمتک تجلی	تمه توحدتک سو در یا اندر حباب ډیو هم
تا صبح روز محشر اندیشه زاده به دفتر	عشقک بیان اکثر مشکل جواب ډیو هم

بقیه	زخیال عاشقانه چهو فدا بجانانه بوصال آن یگانه در اضطراب ډیو هم	قصه

غزل یا مت زسوزش کړک انجام	دنک تنا هم سپاه انعام و اکرام

نر و ماده چه در عالم تمامی
خدای در ازل کړی مقرر
چهو مخلوقات عالم جوړه جوړه
ولی ات کیاه سبب ای میر سلطان
د یک تم توره فیرت چهو نه معلوم
چهو بیشک قابل تحقیق اشکال
بوزین نکته گړهی یا من خبردار
سو شب آ داگر هت پیدا سین نور
د تن سجده په پیش شه هماندم
بلند اقبال از خورشید چانوی
هه در دل گو متن اشکال پیدا
د پش شاهن گړهی کیا کړ ژه حالی
خدای در ازل کړی مقدر
ولیکین اس نه مردان فارغ البال
شهین یله بوزه تمتند مقصد راز
د پن تش ای صنوبر باش خاموش

گذاران دوه بهم باشاد کامی
نزن کیت ماده نه ماون کیتی نر
مقرر خالقن تی کړنه تو ره
در اینجا ر و دمت توه غیر مردان
نه از دیگر کسی گو رت هه مفهوم
پر ژهی شاهس پگاه ساره و یه احوال
ونی مطلب کری حالی سو اسرار
صنوبر گیه شهس نش شاد مسرور
ژه از جمشید در حشمت نه کیهه کم
ژه چهوک پشت و پناه جاوید میانو
کرم واقف ژه چهوک دانا و آگاه
وزیران و نوسه ای سلطان عالی
بعالم جوره جوره ماده ته نر
چهو کیا باعث کرم آگاه از ینخال
سپن تش کرم واراه خاطر ناز
یه نکته ژی کرن از دل فراموش

٢٥

بگوید راوی شیرین فسانه
صنوبر چون شنیدند آن دستانه
وین بسجده بمش شاه زمانس
هین زتحفت ته شوان ورلیه پانس
وین تم مطربن نیش سر سر حال
پیش خوشنود بوزت نیکت اقبال
مع القصه زبعد چند ایام
ور وانه شدن بسوی او چین
شنیدن فتح فال احوال از صنوبره

خدا زتی چهوک بذات خود یگانه
خدا زتی پا چهوی جهان کون و مکانه
عطا کرم خدایا نور عرفان
کرم یاری پین از لطف و احسان
بعلم خود ژه بر هر ذره آگاه
ژه تحی جن بنا وان چهوک شهنشاه

سو آتش تیز گو از حکم باری
بکهه بله واتو سالس آشیانس
نزن پرواز گرا از بیوفائی
بو آسس بچه دادی در فغانه
نزن بله بیوفا لاگن جفاکار
ددم تم بچه ته بو خود زالیس
ز دردِ بچه ؤ از مردِ غدّار
ز بعد گریه و فریاد و زاری
عطا کر خالق لیل النهارن
تمی ذاتن مِه از لطف و عنایت
تمی بخشم بدنیا تاجداری
تنه گمیز مِه از مردان چهه نفرت
وسیع قدرت چهوارا پاک ذاتس
تمی بخشن طیوران شکل انسان
الٰهی چان شاهی دون جهانن
ژه چهوک وانت بهر عالم بحکمت

کرن تم سوخته جنگل ژه و پاری
دچهت سوی نار وحشتگوم پانس
بو تهنا ز اوس سوی ژول هوائی
گران ژه گریه اندر آشیانه
بچن سینی گیس عاجز بود رنار
بزاری مِه منگم پننس خدایس
ستهاه فیورم کرم مِه گریه وزار
دعا سپنوم قبول از نزد باری
مِه شکل آدمی دِ تو کردگارن
عطا کرم ستهاه خوبا صورت
تمی کرنم روا حاجات ساری
ژه رستوی کینه باوم زهن پن کت
شرف لو زگ عطا کرنی صفاتس
تمی کرمی جهانس فضل و احسان
ژه چهوک مالک زمین آسمان
گرش هن حیران چهه کم دانا صنعت

کروی عزم سفر بوزن سو پیغام
شتوی کر رخصت بشتم ز او وزیریس
سنین از ده وه فاطر ننن امیریس
[illegible] سن میا بو رخصت
دیگر تم چهوئیه [illegible] نه یتیست
خصوص صبا باو بشر [illegible] کر رخصت
سن شتو [illegible]
نصیحت جلو وزیریه بانس فراغت
[illegible]

بمردی آرش تم مانند بهرام
همه گردان جنگی تیر انداز
تلوک ہمراہ سپاہ سپاہ شاہی
بیکدم وات اندر شہر دلکش
میانِ شہر خیمہ کرکھ برپا
سپہن فرمان فرخ فال و رحال
بہر جائیکہ می بینند نہہان
تحکمش درای ساری شیر مردان
وچھوک باغاہ پراز نہہا سو بالکل
تت اندر ژای ساری مرد جنگی
قضاد یشت نہ نانہ گیہ سپاہ گیر
ازانجملہ نہ ناناہ کام و ناکام
دنکپ تس و زہ ینس شہر یاریس
چھو دراهت پانہ شاہنشاہ والا
تمس سیمرغ ہمراہ بہر امداد
بدنیا کو نہ اکھاہ تس چھو نہ ثانی

بگردی و نبردی رستم و سام
سلاح سامانہ پیرت درای ممتاز
سپدتم برِ سیمرغ راہی
پروک حمد خدا گی خورم و خوش
ہنر بران ہند سپد شور پیدا
گرن گرژہ شہر سنگلدیپ پامال
بپوشانید از خنجر کفنہا
گران لستہ پلنگن چھی بمیدان
سمت تمہ آسہ بہر چیدن گل
نہنگن ہر تمو ہاون پلنگی
کرکھ کشتہ بہ تیغ و نیزہ و تیر
نہوک زندہ نہ تراوک بہر پیغام
سکندر آمتن ہرنہ شکاریس
برای کشتن زنہائی دنیا
جہانس تم کرن از غمزہ برباد
خدا ین بخشتر چھس کامرانی

بوکر غیرس ہکی باوت سو پیغام
اگر ییہ پانہ آن شارہ یگانہ
دگرنہ پین بوچھوس آمادہ بر جنگ
وَنِت مضمون کرُک قاصد روانہ
ہمن بوزِت سپُد اندیشہ در دل
برزُن آخر وزیرس کیاہ چھو چارہ
وزیرن دپ سہ فیرت چھوس بوچیران
در آخر مصلحت پی گر کیہ باہم
ہماندم آن یگانہ باصنوبر
پکان بلہ دات نم نزدیک سلطان
بزیر پردہ روزِت ماہ انور
ونُس نم مہ جبینن ای شہنشاہ
چھوکیاہ شاہس دلُس گومُت گدرو
دیُس نم تورہ ای شمع شبستان
بیا بانس اندر سانوی مکانہ
در آن اثنا بامرذات باری

نہ کانہہ نارہ کرِت سوزِس بعہ ازفام
ونس پوشیدہ پننوی داستانہ
بجنگ خود کرن ساروی جہان تنگ
سو گو آگاہ کرُن شارہ یگانہ
کروکیاہ چارہ بر این کار مشکل
چھو کیاہ لازم کرُن تی ون مہ وارہ
یہ کیاہ مضمون یہ کیاہ اسرار پنہان
گژھو پانہ چھوکیاہ پروا چھوکیاہ غم
خرامان درآیہ دونوی شادخوشتر
سراپردہ وچھوک نزاوت یہ بستان
برُون انہ پردہ آن خورشید خاور
ژہ بہر جنگ آمُت چھوک سبب کیاہ
کران نفرت زنانن پی ضرورت
بو آسوس پیشتر در شکل انسان
کُلس پٹ آسو کرمُت آشیانہ
ہنن آتش بیا بانس ژوپاری

ہیمس توجورہ ذاتن ہتاو ہمدم
گران ویران چھہ یمن شُند خانہ
ستم چھوی پنُن دوُن پرِ زنانہ
ہمن جنت عطا کیہ دو بعام
مع القصہ پین بوشس اندر نار
ہمہ آسوم پچھ دادوی سخت بسیار
کُلس سانس کروی بہ گر نارن

بالنگ نش پر پاچھوی چھم
نشانہ پر بیس مرد کی بوا نم
وچھن پر تش پھواتن ہمہ گراہ
ہمہ جورہ بوم ایجاد آسہ عرا
نمہ سانی کُلس پروات وارہ
پین آسوس پر از جونی وشترارہ

نیاوُن ژہ زنانک آب سِس نیم عشرت
سجاوِن باغ و گل از حسن صورت
سبا ہس اندر بیز زراون اتھن پیٹھ ونشاو چھو
زنان و مردوان بیز نفعی شرعیت
اتھن قاضی اجابت و جماعت
کرن قاضی حکم ہمراہ شیر پارس
تقسیم سے سا لیم دیارس
بہر خانہ سرود و شادیانہ
بیکہ نیسہ آرمع صلاک شانہ
لبوکی ارت شیح سو جعفر
ونہ پیاو شہ شیخا او کرصوفہ
تمس اندر نکاح تھاو شنوو ساری
پیٹھی پانہ چھن ترح شنوو پاری
صاحب ارت استظام شیر تھال
ادان سپین ماہ وزیر فال حوتھال

رخش زیبا جبینش آفتابانہ
دُچھین خوشرو جوانا خوش بیانہ
دُچھت تصویرِ شاہ خوب کردار
دِیُن تس بیوفا لاگت ژہ پانہ
بوچھس سوی مادہ پیس تراوت ژہ لگ ژِی
دِپُس شاہن مہ کر ماضی شکایت
بوچھو سنہ بیوفا در دوستداری
خدا ین حق بحق ابس و اتناون
تلُت پردہ ژہ از روی بہانہ
چھونہ گنجایش اغیار فی الحال
یگانہ زین سخن گیہ شاد و مسرور
ہماندم وِٹ تمو حکم شہانہ
بدل جمعی انک اسباب خانہ در
وزان گیتا سازو نی سیتارہ سنتور
پگاہ بلہ آفتابن تراو پرتو
کنوی ساعت سیٹھن بہر جماعت

بہت بر تخت چین رومک نواباہ
بخوشخوئی عجائب نکتہ دانا
سپز تس پیٹ سہ بالکل عاشق زار
غلط سارو ی وَنُت ژہ ی داستانہ
وَنُت ونکن اپز شایان چھا ئی
وصالکو قت چھوی حالچ حکایت
تجم ہہ عشقہ چانی گیژ خواری
وَنستامت سٹھاہ محفوظ تھاون
دووی گیہ دوراز حسن پگاہ
گزہان دگنیار عشقس نش چھو پامال
سو خوشگفتار بمشند کرنہ منظور
دیارس منز کرُن گژہ شادیانہ
حنابندی ہمان شب گیہ مقرر
وزان چھی مشعلہ نورٌ علیٰ نور
منور از رخش سارے جہان گو
لبوکہ راحت حاصل گیک فراغت

پیٹھن مہرازہ عالی تازہ اقبال
بہت بر تخت زرمش بکندر
چھکان در و جواہر تس پیٹھ سر
بہن مسکین کرن عالم پرازر
تھون ہر یک بلطف و جود شہ
بیگہ سو یگانہ تس دما
کران مست نموس آیس شانہ
ملان کافور زلف تا برارن
کران آشفتہ مارن بی شمارن
ہناوان کا کلن پیچیدہ برخال
ہنا وان تس ہمہ شہبازن ہمہ تو زال
کران گلگون زرو یک تل غازہ
سپزنہ بیارہ تازہ سرمہ سازہ
بہت ماہ فلک پیٹھ تازہ بخشس
بو فرحت آسی پیدا ران بیکن بخشس

داستان در بیان روانہ شدن فرخ فال مہ یگانہ وغیرہ بطرف سرانزیر

فدا یا رب نزہ کن چھوی جگ عالم
صد ابو زم نہتا و ہم شاد و خورم

بگوید راوی دیرینہ اخبار
ہشین پل وصل لب از بخت بیدار
پیگاہ بر تخت آن ماہ دلارا
بحشمت بیٹھ جون جمشید دارا
کرن لگی انتظام شہر و لشکر
رعیت گی ہہایت خرم و خوش
بلطف و جود ساری کرنہ مسرور
سپن در عدل از کسری سو مشہور
کران آسوی عدالت زر بالفعل

٣٠

[illegible]

چو شب آمد سو شہ با درد اخلاص
تلب پردہ و حسن شمع شبستان
نکہہ بخشش ہمش گو خوش ادا بہ
رتن در بر سہ مہ پیکر ز لس شر
ز لس غم غصہ کرنس بوسہ بر روے
چو بلبل از گل رخسارہ زیبا
بمدہوشی سپد یارس ہم آغوش
لیون مغز حقیقت گوہر راز
غم فرقت ہمس از دل سپد دور
سپن فارغ سو از رنج جدائی
شب خلوت عجب نعمت بعاشق
سو عیشک شب گذارک شاد مسرور
سپد بیدار تم از خواب راحت
کرک سجدہ لسوئی ذات باری
بوین صد شکر زی گن یا الہی
خداوندا نہ کن ساری جیہ محتاج

روانہ گو لسوئی حجرہ خاص
ہنوز گو متن حسنک گلستان
مقابل نز دمہ زن آفتابہ
سپن نس مطلب و مقصد میسر
لگن چشمن سو مشند عنبرین ہوے
سپن بیہوش از صبر و شکیبائی
ہتن پیمانہ وصلاک تم کرن نوش
ز وصل آن یگانہ گو سرافراز
وجہان دیدار جانان گو سو مخمور
لبن از کثرت و عسرت رہائی
سورت خلعت وصالک کیا موافق
ز مشرق آفتابن کر عیان نور
ولت جامہ چھپاک بخ و کدورت
دیک یا رب کدٹت حاجات ساری
نہ بخشان چھو ک فقیرن پادشاہی
نہوان نزی بادشاہن چھوک سر تاج

[illegible]

دربیان غزل

گهي چنگ و رباب و ناي در پیش
گهي جام و صراحي هت گران عیش

مع القصه گذارت کیونڑ کالاه
نه ملک خود دلس سپد وک خیالاه

بخوشنودي کرک یامت بناري
تلک بهر سفر سامانه ساري

زامراه بس وچیک قابل لیاقت
سونهاوک تت دیارین برخلافت

سپد خود شاد خوشتر تم روانه
چو شاهانه صنوبر نه یگانه

بامداد طیور آسماني
لبک اندر سفر جل کامراني

بفرحت وات در شهر سرانديب
دتگ سجده لبوئي عالم الغیب

کروک بله باپدر مادر ملاقات
پروک حمد خدا لبورٹت مکافات

سپین ڈیشت بمن خوشنود ساري
برک شادي کرک گوهر نثاري

سو فرخ فال با دلدار خوشحال
گران گو عیش و عشرت نیک اقبال

تلئن رنج و سفر اندر جواني
لبوں آخر پیئن دلدار جاني

نه خانه گوس تصویر کي بهانه
عیان ڈیوهٹن پیئن یار یگانه

لیُسوي ظاهر و چهئن در نقش صورت
بطوس هنر لبئن سوي پي کدورت

هو الاول لبئن تم ذات واحد
هو الآخر یکي معبود و عابد

هو الظاهر و چهئن از روي کثرت
هو الباطن کرُن دیدار وحدت

سپئن عاشق بعشق بارفاني
لبوں مطلب حیات جاوداني

بیا اي تمبل شیدا اچها گلزار اندر آیا
سربا غنچه و دل لاکے دلبر غنچه اندر آیا
بجا جنت اسکو پشن بهاسه نه نغو نیا کے سبز آیا
جلانها عاشقوں کا دل نہیں ... وه دلدار آیا
پیمره جاي پاره و شعر بزم غنچه لیعو
گلستان جهان بین سے وه سکه خسار آیا
شمع صورت و طلعت وه سکه آیا و شعول
شب معراج میں اسد بر بکا پرده رخ آیا
سکا قند و سخن شیرین شکر گفتار آیا
اٹها یا پرده غفلت سکها یا حق اوبی
دکها یا نور وحدت نے وه اپنا یار آیا
دل و جان فدا هوں بدرگاه حبیب اور
وهی هے مدعا دل کا وهی دیدار آیا

دربیان خاتمه کتاب قصه فرخ فال نه تخلص گلزار حقیقت

بواد موز حقیقت نبي غرهوي
بمي تنزو بي عشق ارهوي
لمي زاين و ميت حسنک نظاره
بمي دل آبه دومُت عشقه ناره
لمي زاين يه تجه کیا جوعالي
بمي ازنا بوا دل آبه فالي
ملائي عاشقان عشق پيغام
بحمد الله يه نامه وا التوا بنجام

نعت شريف عيد ميلاد النبي صلى الله عليه وسلم ٥

صد مبارک به از قلوم گلزار
عاشقو ره وروده ره سرکار
صد مبارک به از قلوم گلزار
بلبلو جهوي بيح فصل بهار

خلقتن از بلن دلک آزار
فلکن نور کي گروه پير او
نوره هتنده روشن گي افلاک
پوره سامانه سرور لولاک
جوره پهي منتظر وجهو ديدار
پيره بدر او ور شب معراج
آيه اسرا برز طاها تاج
جاي عالي سو آسو مالک کار

٣٢

بهمن نه آسه انوار بصارت
هکي سوي پر زه ناوت لعل و گوهر
ولے جهوم عرض هه معني شناسن
وڇپت نامه کرن نه عيب جوئي
نهان آسوم هه ور دل عشقوني نار
بسوئي اصل معني يد لباب پي
گرزهي معلوم کيا گو وصل عاشق
جهوتش معشوقه سندوي حسن غيب
بصورت درا و ظاهر هنر صفاتش
بطونش اسم واحد ذات حق آو
اگر فرمان هيغمبر بداني
که فرموده انا احمد بلا ميم
خدا جوئي بدرگاهش فدا شو
که هاتف گفت بهر سال هجرت

سو کياه زاني وڇپت گلزار وحدت
بهمن دل آسه روشن مثل جوهر
فصيحن شايقين روشن قياسن
نجو شخوني کرن نه هرزه گوئي
بيان تي گرمه اندر شعر اظهار
وڇهپک انوار وحدت تن بهر شي
کمس معشوق زانن مرد صادق
هو المشهود پاني عالم الغيب
بمعني رود باطن کائناتش
ظهورش جهوي محمد مصطفى ناؤ
شوي آگاه زسر هن رآني
چو طه آمده از بهر تعظيم
دوئي بگذار از کثرت جدا شو
هميٓن مرغوب گلزار حقيقت

تمام شد

